

Samfundet i en fælles Undervisning for Kønnene. Hvis vi vil *leve* sammen, maa vi *opdrages* sammen. Det er en Kendsgærning, at Sundhedstilstanden er slettere i Pigeskolerne end i Fællesskolerne; det kommer af, at Livet i Leg med Drengene styrker Sundheden. Erfaringen har vist, at Kvinder lige saa vel som Mænd ejer Betingelser for højere intellektuel Dannelse. Vi skylder at skaffe Piger den samme Klarhed som Drengene. Skaf Pigerne af med Snørelivet og den hidsende Romanlæsning, og det vil gaa op mod den forøgede Lektielesning. Allevegne roses Pigerne for mere Pligtfølelse end Drengene; der gives mere Kappelyst ved Fællesundervisning. Vil det være ret at sætte Grænser for Skabelsesværdier, naar vi har Brug for alle Kræfter? Skiller man Kønnene, sønderskærer man Samfundet.

Ikke mindre værdifuld var Forhandlingen om Lærerindeuddannelsen i Danmark, indledet af Kursusbestyrer Tuxen, idet hans fremlagte Statistik og hans egne personlige Erfaringer ved Lærerinders Uddannelse gav et til Ære for Kvinden glimrende Resultat. Kvindernes Indtrædelse i den offentlige Skole har tilført vor Skole en ny Kraft. Kvinden har mere Taalmodighed, mere Kærlighed og større aandelig Smidighed; hun realiserer den moderne Pædagogik: at gøre Skolen til Hjem. Anskuelsesundervisningen har faaet Indgang ved Kvinden. Landet har ikke i samme Forhold som Hovedstaden faaet Gavn af denne Skolebevægelse; det gælder derfor om at danne en Stab af dygtige Lærerinder ude paa Landet. De examinerede vil ikke paa Landet; der er Misforhold mellem Examen og den Gærning, der bydes dem. Der bør oprettes en Examen for dem, der søger Landet i de samme Fag, men i lavere Grad, hvortil der blot skulde kræves 1 Aar. Særlig heldigt var det, om vi havde en Statsanstalt med tilsvarende Kogeskole. Kvinderne arbejder i Almindelighed langt ud over deres Evner, fordi de besidder en Elasticitet, som man næppe gør sig nogen Idé om. Hvis det er sandt, at de examinerede Lærerinder hurtigere taber deres Dygtighed end den uexaminerede, bør der raabes »Vagt i Gevær«! Fordelen ved at kunne tage en lille Examen var 1) Ro og Tid til den afsluttende Examen; 2) Lettelse i det pekuniære. Oprettelse af et Kvindeseminarium vil Kultusministeren foreslaa i næste Rigsdagssamling.

I denne Forhandling deltog Professor Kroman, som sluttede sig til Hr. Tuxens Tanke, og mente det heldigt, at der fandtes en *Modenhedsprøve*, som forlangte mindre i Kundskaber men mere i Lærerdygtighed.

Han vilde fralægge sig Skyld i, at Examenskommissionen tog lettere paa Kvinderne, tværtimod stilledes der større Fordringer til kvindelige Examinander, idet Indstillingen var saa forskellig. Enhver ung Mand kunde indstille sig, blot han var 18 Aar og ejede 10 Kr., dog kunde begge disse Fordringer slappes; kun én Ting var fast, han skulde være vaccineret. Damerne derimod mødte ganske anderledes vel indstillede.

Frøken Kirstine Frederiksen mente, at det ikke var af pædagogiske Grunde, at Lærerinderne ikke søgte Landet. Der hører netop meget til at undervise i de første Fag. Pestalozzi, hvis pædagogiske Navn staar i den reneste Glans, underviste smaa Børn;

dertil hører høj Udvikling. Grunden til, at de vil blive i København er, at de har for mange Fag; de kan ikke komme til at fordybe sig i det enkelte og selv gaa videre. Og hvorfor kan Kvinder ikke undervise større Børn, f. Ex. Drengene i Literatur. (Mandsstemmer: Hvad bliver der saa til os!) Der bør sidde Kvinder i Examenskommissionen.

Glanspunktet i de mange interessante og værdifulde Foredrag var dog vist Nordmanden Lærer Eftestøl: »Om Lærernes Stilling til Nutiden Skønlitteratur«. Skolemødet, som var begyndt i en mørk Religionstone, som paa Forhaand vilde advare mod altfor moderne frie Røster, kom herved til at aabnebære, at Mødets Deltagere i fuld saa stærk Grad tilhørte Fremtidstankerne gennem de store norske Digtere og den ny Literatur i det hele taget. Ingen Fordummelse havde lagt sig over Lærerstanden; de vil ogsaa blive i Stand til at vejlede de unge sikkert og frelst ud af den ny Tids Gærning.

Eftestøl mente, at Lærerne bør ikke udelukke sig fra den ny Literatur, de maa kende den for at vejlede Ungdommen; ikke at *følge* med, er ikke at *være* med. Virkelighedens Skildringer er ikke saa skønne, som da man hængte Romantikens Drapperi om den; men Sandhed er ogsaa Poesi. Sorgen over de mange, der lider, giver Arbejdsstrang. Der er mange, der bøjer sig for Menneskelidelsens Nød og ønsker at give sig selv som et nærende Brød. Samfundet har ikke Raad til at lade sine intellektuelle Kræfter gaa til Grunde, her gælder det frem for alt om at være økonomisk. I vor Tid er der mange, der kommer i Opposition til det bestaaende. Men de fleste bliver dog staaende i det bestaaende, hvorved deres Moralkraft forkrobles, de slaar af og gør Indrømmelser; Følgen er, at de bliver mindre Mennesker end de var anlagt til.

Vi maa samvittighedsfuldt undersøge, om det er Samfundet, der har Skyld heri. Videnskaben kan ikke løse Gaaden, over den staar Gud. Lykkelig er det Menneske, der finder en Gud bag alt, og ikke bruger denne Gud til at tyrannisere sine Medmennesker med. Digterne maa skildre den mørke Side, som vor Tid har skabt, ti det er Sandhed; men de maa selv være tolerante, de maa respektere den religiøse Magt, der har baaret Millioner af Mennesker gennem Livet. En Livsanskuelse giver Hjærtet en moralsk Kraft. Den ny Literatur maa formæle sig med den rene Sædelighed.

Digtere og Pædagoger har et tilfælles, Psykologien, de maa kende Mennesker. Lærerne maa tage saadanne Digterværker frem som B. Bjørnson »Det flager«; her er Angreb paa den gamle Skole og Vink til en ny.

De unge vil kende de ny Digtere, det kan ikke nytte at svare dem: den ny Literatur er af det onde, ti det siger Præsterne og det staar i Aviserne.

I aandelige Tider er der kun én Maade at leve med paa, og det er selv at deltage i Livet. Skal Ungdommen følge sin Tid, maa den ogsaa følge Skønlitteraturen.

Efter Mødets højtidelige Afslutning i Tivoli, hvor gensidige Taksigelser afløste hinanden, samledes man om Aftenen til det konne, lille Spisebord, der skulde rumme de 5300, og det mærkelige ved et Fællesbord